

Endring i finansieringsplikten av private barnehager kan påvirke alle kommuner

- Selv om det er flere positive elementer i høringen bidrar ikke forslagene samlet til økt kvalitet eller styrking av kommunens muligheter til å sikre et godt barnehagetilbud for alle barn, sier direktør for interessepolitikk i KS Helge Eide.

-Selv om det er flere positive elementer i høringen bidrar ikke forslagene samlet til økt kvalitet eller styrking av kommunens muligheter til å sikre et godt barnehagetilbud for alle barn, sier direktør for interessepolitikk i KS Helge Eide.

Private barnehager er i mange kommuner avgjørende for det samlede barnehagetilbudet. Høring om ny regulering av private barnehager omtaler forslag som potensielt får betydning for alle kommuner, også de som ikke har private barnehager. Forslaget er ute på høring nå.

KS mener at kommunene bør være særlig oppmerksomme på forslag om:

- Plikt til å finansiere nye private barnehager
- Terskler for krav til finansiering, herunder krav til eierform
- Flytting av ansvar for økonomisk tilsyn til Kunnskapsdepartementet

- Flytting av ansvar for behandling av dispensasjonssøknader til Fylkesmannen, eller krav til organisering av myndighetsoppgavene i kommunen
- Endringer i driftstilskudd etter barnehagens størrelse

Kommunens prioriteringer ligger til grunn

KS er fornøyd med at Kunnskapsdepartementet foreslår at beregningen av tilskudd fortsatt skal baseres på kommunens kostnader. KS er allerede i gang med et digitaliseringsprosjekt for tilskuddsberegningene som vil redusere feil og klagesaker og forenkle arbeidet for kommunene.

KS er kritisk til å utvide finansieringsplikten

KS er kritisk til endringer i kommunens finansieringsplikt for nye private barnehager. Departementet lanserer tre ulike alternativer. Et av disse er å opprettholde kommunens frie skjønn ved vurdering av om nye barnehager skal få tilskudd. Kommunesektoren må som minimum opprettholde dagens handlingsrom til å avgjøre søknader om finansiering av nye barnehageplasser. - En ny plikt til finansiering av nye barnehager vil svekke kommunens handlingsrom ytterligere, sier Helge Eide.

Departementet foreslår alternativt å utvide finansieringsplikten for kommunene. De ønsker innspill til hvor høy terskelen bør være for at kommunen kan avslå en søknad om tilskudd.

-KS mener at en eventuell utvidelse av plikten til finansiering må kombineres med en langt tydeligere styring av kvalitet, innhold og bruk av tilskuddene enn dagens regelverk legger opp til, sier Helge Eide.

Mange kommuner opplever allerede konsekvensene av overskudd av barnehageplasser og rapporterer at det i hovedsak er kommunene som tilpasser sin kapasitet. Plikt til finansiering av nye barnehager, uavhengig av om disse vil ivareta kommunens plikt til å oppfylle retten til barnehageplass, vil frata kommunene den viktigste muligheten til å styre barnehagekapasiteten i kommunen. Som høringen påpeker kan dette føre til en mindre effektiv barnehagedrift og høyere kostnader for både kommunale og private barnehager.

-At departementet antyder at mindre effektiv barnehagedrift skal finansieres av stat og kommune er oppsiktsvekkende i en periode med trangere økonomisk handlingsrom i årene som kommer, sier Helge Eide.

KS oppfordrer derfor kommunene til spesielt å kommentere denne delen av høringen. Etter endringer i retten for etablering er det også viktig at kommuner som i dag ikke har private barnehager setter seg inn i og besvarer denne delen av høringen.

KS støtter muligheten for kommunene til skille på eierform

Det er positivt at departementet ber om innspill til kommunens mulighet til å prioritere mangfold og ulike eiertyper lokalt. Det oppfordres til høringsinnspill på dette temaet spesielt. At dette kun gjelder ved nyetablering av barnehager fører i praksis ikke til

store endringer i kommunens mulighet til å prioritere tilbud til innbyggernes beste. For å sikre reell lokalpolitisk styring av barnehagetilbudet i kommunen, må det også være mekanismer bortfall av retten til tilskudd ved salg av barnehagen til andre eiere eller endringer i selskapsform. Krav til eierskap kan for eksempel være rimelige vilkår å stille fra kommunens side for finansiering av nye barnehageplasser.

Kommunen bør beholde tilsynsmyndigheten

Det er en fare for at ansvaret for tilsyn med barnehagesektoren pulveriseres med forslagene om å flytte ansvar for økonomisk tilsyn og andre myndighetsoppgaver til staten. At det økonomiske tilsynet, og muligheten for å avdekke brudd på regelverket, vil avhenge av årlige bevilgninger til Utdanningsdirektoratet, slik det påpekes i høringen, er svært uheldig, sier Helge Eide. KS mener at kommunene fortsatt må ha hjemmel for å føre tilsyn med enkeltbarnehager for å sikre at tilskudd de utbetaler går til det formålet det er tiltenkt.

Det er positivt at departementet foreslår endringer i barnehageloven med forskrifter som bidrar til større åpenhet om private barnehagers bruk av kommunalt tilskudd og foreldrebetaling. Et tydeligere regelverk ville bidratt til at kommunesektoren kunne videreutviklet sitt tilsyn med private barnehager.

Departementet foreslår to mulige løsninger for myndighetsoppgaver knyttet til dispensasjoner fra bemannings- og pedagognorm og språkkrav for ansatte. KS er svært skeptiske til endringer i regelverket for behandling av dispensasjonssøknader og mener at kravene til likebehandling er sikret gjennom gjeldende lovverk. KS er ikke kjent med at Fylkesmannen har påpekt forskjellsbehandling ved behandling av søknader om dispensasjoner innenfor gjeldene regelverk.

Pensjonstilskudd

KS ser det som positivt at departementet forslår endringer i pensjonspåslaget slik at færre private barnehager får dekket kostnader de ikke har. Departementet vil komme tilbake med forslag til sats og sende dette på høring på et senere tidspunkt. Samtidig trekkes det frem at om lag en fjerdedel av overkompensasjonen skyldes lavere bemanning i private barnehager.

Savner muligheten til å sikre et likeverdig tilbud

KS mener at kommunene må kunne stille krav til tilsvarende bemanning i de private barnehagene som de finansier for at barnehagene skal ha rett til 100 prosent tilskudd. Lavere bemanning i private barnehager enn den kommunale finansieringen legger til rette for, er en vesentlig forklaring bak høye overskudd [Telemarksforskning 2018](#). Like krav til bemanning ville legge til rette for likeverdige tilbud og sikre at kommunale tilskudd og foreldrebetaling kommer barna til gode. For eksempel ser vi at forskjellen i bemanningstettheten så langt har holdt seg stabil etter innføringen av bemanningsnormen. KS er derfor delvis uenig når departementet mener det er de samme kravene til kvalitet, bemanning og pedagogisk innhold som i de kommunale barnehagene. Dette stemmer kun om man legger lovens minimumsstandards til

grunn og utelukker at kommunene har høyere ambisjoner for kvalitet, bemanning og pedagogisk innhold enn storting og regjering har fastsatt i lov og forskrift.
Forslag til endringer i lov om barnehager for bedre regulering av private barnehager er [ute på høring](#). Høringsfristen er 26. juli.